

ПОЕТЪТ КАТО ЕСТЕТ

Ерика Лазарова

Дълбоко неправилно е, че големият поет пее несъзнателно като птичка божия, без да си задава вечните философски въпроси и без да търси изконния смисъл на творчеството, както и своето място в универсума на художествената реализация. Може би в детството на човешкия род фолклорните певци да създават творбите си, само водени от вътрешната необходимост да възплътят в естетическата условност на изкуството, собствения си творчески потенциал. Но културата на Новото време до голяма степен е рефлексивна и исторична. Творецът възприема себе си като елемент от определен културен поток и съзнателно търси връзката между собственото си културно време и пространство, и историята на градивните човешки стремежи, между духа на времето и задачите на собствения си живот. Още Аристотел свързва поезията и философичността, поставяйки не само основите на естетиката, но и на психологията на творчеството в своите разсъждения за отношенията между поезия и история или за значението на катарзиса.

Пейо Яворов, неправилно разглеждан от субективни и недоброжелателни критици като самоук, с ударение върху харамийското му начало, всъщност е един от нашите най-философски поети, опитващи се чрез СЛОВOTO да достигне до ПОЗНАНИЕТО. Независимо дали разсъждава за *“Смъртта - ужасен призрак”*, за спящата тежък сън душа (*“На пладне”*), за блудницата душа (*“Песен на песните”*), за Благовещението или Нирвана, за маските, за любовта и покаянието той се опитва да проникне с духовен взор зад измамната видимост на нещата и да достигне корените на битието. Затова в *“Песента на човека”*, посветена символично на д-р Кр. Кръстев, той има право да заяви: *“Живота и смъртта крила ми са предвечни”*. Чрез тях неспокойният му дух се рее свободен - свободен да страда и да лекува или както твърди в парадоксалното стихотворение *“Все пак”*, му е предопределено да постигне чудото на ВЕЛИКАТА ЛЮБОВ: любов в смъртта и любов въпреки смъртта:

И чакам влюбен аз - може би защото
пред радостите скръб ще избира,